

Grupas knts: no A līdz Z (1) (2/27/19)

Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) reforma ir izraisījusi karstas diskusijas par grupas konta (*cash pool*) jēdzienu, un šī joprojām ir viena no trim galvenajām neskaidrajām UIN piemērošanas jomām. Lai saprastu, kāpēc tik daudz par to diskutē, piedāvājam rakstu sēriju, kurā aplūkosim grupas konta nodokļu un juridiskās sekas, kā arī transfertcenu jautājumus.¹

Kas ir grupas knts?

Grupas knts sastāv no vairākiem saistītiem bankas kontiem, kuru atlikumus apvieno, lai optimizētu veiktos vai saņemtos procentu maksājumus un uzlabotu likviditātes pārvaldību. Grupas knts ļauj uzņēmumu grupai samazināt izdevumus, ietaupot uz apjomu.

Grupkonta dalībnieki regulāri ieskaita savus brīvos naudas līdzekļus kopējā bankas kontā (*master account*), pretī saņemot iespēju laiku pa laikam izmantot tajā esošos līdzekļus, lai apmierinātu savas naudas plūsmas vajadzības. Šis kopējais bankas knts parasti pieder vai nu grupas mātes uzņēmumam vai arī īpaši šim nolūkam izveidotam uzņēmumam – grupkonta pārvaldniekam.

Ir divi naudas līdzekļu apvienošanas veidi – fiziskais (*physical*) grupas knts un domājamais (*notional*) grupas knts. Abos gadījumos katram šādam kontam izmanto vienu banku.

Fiziskais grupknts

Fiziskais grupknts ir knts, kurā tā dalībnieki ieskaita savus naudas līdzekļus, lai uzlabotu grupas likviditātes pārvaldību. Šajā kontā dalībnieki fiziski apvieno savu līdzekļu pārpalikumus, lai palielinātu procentu ieņēmumus. Dalībnieku kontu deficitus nosedz pārskaitījumi, kas ienāk no grupas konta, lai samazinātu pārtēriņa procentus.

Fizisko grupkontu var izmantot vai nu juridiskas personas vienā valstī vai arī juridiskas personas vairākās valstīs, bet vienā valūtā. Līdzekļu apriti starp grupkonta dalībniekiem iegrāmato ar grupas uzņēmumu savstarpējo aizdevumu palīdzību.

Grupkonta dalībnieki uztur savus bankas kontus, kas galvenajam kontam (*header account*) ir piesaistīti kā apakšconti. Grupkonta dalībnieku ikdienas bankas operācijas notiek kā parasti. Vispārīgā gadījumā galveno kontu pārstāv cita juridiskā persona, kas nav grupkonta dalībniece. Atkarībā no mītnes valsts tas varētu būt mātes uzņēmums. Šo struktūru ilustrē diagramma, kurā redzams kontu stāvoklis pirms un pēc līdzekļu apvienošanas:

Fiziski apvienojot grupas uzņēmumu līdzekļus vienā vai vairākās valstīs, ir svarīgi tādi jautājumi kā darījumu apstrādes pārtraukšanas laiki, darījumu faktiskās izmaksas un iespēja izsekot grupas uzņēmumu savstarpējos aizdevumus, kas saistīti ar līdzekļu fizisko apvienošanu.

Domājamais grupknts

Domājamais grupknts sastāv no vairākiem saistītiem bankas kontiem, kuru atlikumus apvieno, lai

optimizētu veiktos vai saņemtos procentu maksājumus. Aprēķinot procentu maksājumus, banka nēm vērā tikai domājamā grupkonta kontu kopējo atlikumu, bet fiziska līdzekļu aprite nenotiek.

Domājamais grupkunts sasniedz tādu pašu rezultātu kā fiziskais, bet ar koriģējošiem ierakstiem virtuālos kontos un bez izmaiņām uzņēmumu bankas kontos. Domājamo grupkontu pārvaldošā banka izsniedz procentu pārskatu, kurā atspoguļots neto ieskaits, kas līdzīgs tam, kādu būtu sasniedzis fiziskais grupkunts. Bez fiziskas līdzekļu aprites ieskaitam nav nepieciešami grupas uzņēmumu savstarpējie aizdevumi. Domājamo grupkontu var veidot arī vairākās valūtās.

Lūk, piemērs, kurā mātes uzņēmumam pieder trīs meitas uzņēmumi – A, B un C. Bankas piedāvātā kredīta procentu likme ir 2%, un debeta procentu likme ir 4%:

Piemērā redzams 1,5 procentpunktu ieguvums no domājamā grupkonta. Uzņēmums no savu kontu kopējā stāvokļa bez līdzekļu apvienošanas nopelnīja 3%, taču līdzekļu apvienošana ļāva tam nopelnīt 4,5%, izslēdzot starpību starp pieprasījumu un piedāvājumu. Šo ieguvumu mātes uzņēmums dažreiz sadala ar grupkonta dalībniekiem, lai motivētu tos noslēgt šādu vienošanos.

Šis ir gudrs naudas līdzekļu bilances uzlabošanas veids, bet tam nepieciešams rūpīgs izvērtējums, izmaksu un ieguvumu analīze, kā arī cieša sadarbība ar nodokļu konsultantiem, izvērtējot bankas vispārīgās prasības un panākot precīzu izpratni, lai izvēlētos atbilstošo variantu un bankas pakalpojumus. Ar nodokļu konsultantu atbalstu ieviests grupas knts uzņēmumam var sniegt būtiskus pastāvīgus ieguvumus.

Nākamajos rakstos aplūkosim grupas konta nodokļu un juridiskās sekas.

¹ Šis raksts satur informāciju no *Treasury Alliance Group - Cash Pooling Guide*